

TORAH OHR • PARSHAS VAYIGASH • MAAMAR 2

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים...

« Et Yosef rassembla tout l'argent »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayigash/2/

1 וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ויבא יוסף את הכסף ביתה פרעה. הנה ארז"ל שלש מטמוניות הטמין יוסף. אחת נתגלה לקרח ואחת נגלה לאנטונינוס. ואחת גנוזה לצדיקים לע"ל.

«Et Yossef rassembla tout l'argent qui se trouvait dans le pays d'Égypte, et Yossef apporta l'argent dans la maison de Pharaon.» Nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Yossef mit en réserve trois trésors. L'un fut révélé à Kora'h, l'un à Antoninus, et l'un est gardé en réserve pour les justes dans le Monde futur.»

ולהבין זה הנה כתיב אור זרוע לצדיק וידוע דהיינו בחי' אור קדמא דהוה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא דגניז קוב"ה לצדיקיא.

Pour comprendre cela: il est écrit: «La lumière est semée pour le juste», et l'on sait qu'il s'agit du niveau de la lumière primordiale (or kadma'ah), qui brillait d'une extrémité du monde à l'autre et que le Saint béni soit-Il mit en réserve pour les justes.

2 וענין הגניזה הזאת יובן דהנה בעבודת ה' ימצא ב' בחי' ומדרגות באהבת ה'. הא' הוא בחי' האהבה הנולדת ונמשכת מן ההתבוננות בגדולת אוא"ס ב"ה כשיעמיק בשכלו ברוממות גדולתו ית' יולד מזה התפעלות בתשוקה והתלהבות אליו ית'

Le sens de cette mise en réserve s'éclairera [comme suit]. Dans le service de D.ieu, on trouve deux aspects et deux niveaux dans l'amour de D.ieu. Le premier est le niveau de l'amour qui naît de la contemplation de la grandeur de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, et qui en découle: lorsqu'une personne approfondit par son intellect la sublimité de Sa grandeur, qu'Il soit béni, il en naît un éveil de désir ardent et de ferveur envers Lui, qu'Il soit béni,

כי לפי שכלו יהולל איש שהמדות נמשכים אחר השכל וההתבוננות. אהבה זו היא בחי' הולדה חדשה שנמצאת מחדש ע"י השכל וההתבוננות.

car « selon son intelligence, l'homme est loué », puisque les attributs émotionnels (midot) suivent l'intellect et la contemplation. Cet amour relève d'une naissance nouvelle, qui se produit à nouveau par l'intellect et la contemplation.

3 ויש בחי' ב' באהבה והוא הנק' אהבה מסותרת שהיא האהבה שיש בטבע תולדת הנפש האלקית שהיא חפצה בטבעה להתכלל בא"ס ב"ה שהוא מקורה ושרשה

Il existe un deuxième niveau d'amour, appelé l'amour caché (ahava messoutéret): l'amour qui est inscrit dans la nature innée de l'âme divine, laquelle désire par nature s'unir à l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, qui est sa source et sa racine.

אלא שהיא אצלו בחיי העלם והסתר גדול ויציאתה אל הגלוי הוא ע"י התבוננות כמ"ש בתניא ונמצא כשיוצאת אל הגלוי ע"י ההתבוננות אין זו הולדה חדשה מן השכל ממש שממנו נולדה האהבה

Cependant, chez l'homme, cet amour se trouve dans un état de profond voilement et de grande dissimulation ; il ne se révèle que par la contemplation, comme il est écrit dans le Tanya. Il s'ensuit que, lorsqu'il se révèle par la contemplation, il ne s'agit pas véritablement d'une nouvelle naissance issue de l'intellect, comme si l'amour était né de celui-ci,

שהרי אהבה זו כבר היתה מתחלה בנפש' רק שהיתה בהעלם וע"י ההתבוננות יצתה מן ההעלם אל הגלוי.

car cet amour était déjà présent dans son âme dès le commencement ; il était seulement caché, et la contemplation l'a fait passer de la dissimulation à la révélation.

4 וזהו ענין מארז"ל נכנס יין יצא סוד. פ"י סוד הוא בחי' אהבה מוסתרת הנ"ל ויציאת' אל הגלוי הוא ע"י ההתבוננות הנק' בשם יין יינה של תורה כו'.

Et tel est le sens de l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Le vin entre, le secret sort. » L'explication : le « secret » (sod) désigne le niveau de l'amour caché mentionné plus haut, et sa sortie au grand jour s'accomplit par la contemplation, appelée « vin », le vin de la Torah, etc.

ובאמת מעלת ומדרגת אהבה זו המסותרת היא גדולה ורבה מבחי' האהבה הנולד' מהתבוננות הנ"ל. אף שזו היא הולדה חדשה וזו אינה התחדשות גמורה אעפ"כ שרשה נעלה יותר כו'

En vérité, la valeur et le rang de cet amour caché sont bien supérieurs au niveau de l'amour suscité par la contemplation mentionnée plus haut. Bien que celui-ci soit une naissance nouvelle, tandis que celui-là ne soit pas une nouveauté complète, sa racine est néanmoins plus élevée, etc.

ואהבה הנולדה מהתבוננות היא למטה ממנה במדרגה רק שלא נשפלה כ"כ כמו אהבה הנ"ל המסותרת כו'

L'amour suscité par la contemplation est inférieur à lui en rang ; toutefois, il n'est pas descendu aussi bas que l'amour caché mentionné plus haut, etc.

(וכמ"ש בתניא שבח"י אהבה מסותרת כשיוצאה אל הגלוי נק' אה"ר שלמעלה מאהבת עולם שמבחי ההתבוננות כו' וע' מ"ש לקמן ע"פ חכלילי מענין אה"ר ואה"ע).

(Comme il est écrit dans le Tanya : lorsque l'amour caché sort au grand jour, il est appelé ahava rabba («grand amour»), qui est supérieur à ahavat olam («amour éternel»), issu du niveau de la contemplation, etc. Voyez aussi ce qui est écrit plus loin, à propos du verset «'Hakhlili», au sujet de ahava rabba et de ahavat olam.)

והנה בחי' ומדרגת יוסף הצדיק עליון הוא בחי' אה"ר המסותרת שיש בכל נפש מישראל ששרשה גבוה מאד נעלה שזהו בחי' יוסף שהוא בחי' יסוד דהיינו בחי' י' סוד כו'.

Or, le niveau et le rang de Yossef le tsaddik suprême correspondent à l'amour caché ahava rabba, présent dans chaque âme d'Israël et dont la racine est extrêmement élevée. C'est là le niveau de Yossef, qui correspond à Yessod (fondement), c'est-à-dire au niveau de youd et de sod (secret), etc.

וזהו פ"י אור זרוע לצדיק שהוא בחי' אור קדמאה שגנוז לצדיקים. ואור קדמאה הוא בחי' אה"ר הנ"ל שהיא למעלה מעלה מבחי' אה"ע הנק' ג"כ אור

Et tel est le sens de «La lumière est semée pour le juste» : il s'agit du niveau de la lumière primordiale qu'Il a mise en réserve pour les justes. Cette lumière primordiale correspond au niveau de ahava rabba mentionné plus haut, qui est infiniment supérieur à celui de ahavat olam, également appelée «lumière».

(כי אור הוא בחי' חסד ויש חסד עולם והוא בחי' האהבה הנמשכת מן השכל אבל אור קדמאה הוא בחי' אה"ר שלמעלה מהשכל ונלקחה מבחי' רב חסד וחסדי מאתך לא ימוש כו')

(Car la lumière correspond au niveau de 'Hessed (bonté), et il existe 'Hessed olam («bonté éternelle»), qui correspond à l'amour provenant de l'intellect; mais la lumière primordiale correspond à ahava rabba, qui est au-dessus de l'intellect et provient du niveau de «grande abondance de bonté» et de «Ma bonté ne s'éloignera pas de toi», etc.)

אלא שגנוז לצדיקים בבחי' יוסף צ"ע וממנו נזרע בכל אי מישראל בחי' אהבה הנ"ל אלא שהיא מסותרת בבחי' גניזה וסוד והעלם ונכנס יין יצא סוד כנ"ל:

Mais Il l'a mise en réserve pour les justes, au niveau de Yossef le tsaddik suprême; de lui est semé en chacun d'Israël le niveau de l'amour mentionné plus haut. Celui-ci demeure toutefois caché, dans un état de mise en réserve, de secret et de dissimulation; «le vin entre, le secret sort», comme indiqué plus haut.

5 ועפ"י יובן ג"כ מ"ש בזהר תרומה (דקס"ו ע"ב ודקס"ז ע"א) האי אור זרע ל"י קוב"ה בגינתא דעדנוי ע"י דהאי צדיק דאיהו גננא דגינתא ונטל להאי אור זרע ליה זריעה דקשוט כו'

Et selon cela, on comprendra également ce qui est écrit dans le Zohar, section Terouma (folio 166b et folio 167a) : « Cette lumière, le Saint béni soit-Il l'a semée dans Son Jardin d'Éden, par l'intermédiaire de ce tsadik, qui est le jardinier du jardin ; il prit cette lumière et la sema, d'un semis de vérité », etc.

ובגלותא גנתא לא עאל ביה גננא. וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומינין ומגרמיה אזורע כקדמיתא.

« Et, en exil, le jardinier n'entre pas dans le jardin. Cette lumière, qui est semée, produit constamment des fruits et des espèces, et se sème d'elle-même comme au commencement. »

ופ"י גנתא הוא בח"י המשכת הקו"ח ממל' דא"ס שהוא ראשית הקו עד סיומו נק' הכל בח"י גנתא שהוא בח"י מל'.

La signification de « jardin » est la suivante : c'est le niveau de l'extension du kav (ligne de lumière) et du fil depuis la Mal'hout de l'Infini (Ein Sof), qui est le commencement du kav, jusqu'à son terme ; tout cela est appelé « jardin », qui est le niveau de Mal'hout.

(ע' במק"מ בזהר פ' בא ד' ל"ה ע"א בשם הרח"ו בפ"י בחד צדיק כו'. דזרע בגנתא כו' ע"ש)

(Voir Mikdash Melekh sur le Zohar, parachat Bo, folio 35a, au nom de Rabbi 'Haïm Vital, à propos de l'explication de « avec un tsadik », etc., « qui sema dans le jardin », etc. Voir là-bas.)

וכמארז"ל מה הגן צריך לעדור ולהשקות ולזמור שהוא בח"י עבודת הבירורים שזה נעשה ע"י יוסף הצדיק.

Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « De même que le jardin doit être bêché, arrosé et taillé » ; cela correspond au service du raffinement (birourim), qui s'accomplit par l'intermédiaire de Yossef le tsadik.

והנה כמו בארץ הגשמית יש ב' מיני צמיחה הא' התבואות הנזרעים מדי שנה ועולים וצומחים.

Or, de même que, dans la terre matérielle, il existe deux sortes de croissance, la première étant celle des récoltes semées chaque année, qui lèvent et poussent ;

6 והבי' הם הנק' ספיחין דהיינו מה שצומח מאיליה שלא נזרע עכשיו כלל אלא מן הזריעה שנפל בה מכבר כו'. והם הנק' ספיחא דארעא דמקיימי ארעא שעיקר קיום הארץ הוא ע"י הספיחין.

Et le second type est ce qu'on appelle les sefi'hin (les pousses spontanées), c'est-à-dire ce qui pousse de soi-même, sans avoir été semé cette fois, mais [provient] des semences qui y sont tombées auparavant, etc. C'est ce qu'on appelle « les pousses spontanées de la terre, qui assurent la subsistance de la terre », car la subsistance essentielle de la terre repose sur ces pousses.

7 וכך נמצא למעלה בארץ העליונה הנקרא גנתא כ' בחי' ומדרגות אלו דהיינו בחי' המשכות הנמשכות בה בבחי' זריעה

Ainsi, en haut également, dans la terre supérieure appelée « le jardin », on trouve ces deux aspects et ces deux niveaux, à savoir les niveaux des flux qui y sont attirés par le mode de l'ensemencement,

כמ"ש אור זרוע כו' ויש בחי' שגדילים בה מבחי' ספיחין דהיינו ממה שנזרע כבר כו' והספיחים אף שאין זה ענין התהוות והמשכה חדשה ממש רק

comme il est écrit: «La lumière est semée», etc.; et il existe un niveau de ce qui y pousse comme des repousses, c'est-à-dire à partir de ce qui avait déjà été semé, etc. Quant aux repousses, bien qu'il ne s'agisse pas véritablement d'une nouvelle création ni d'un nouveau flux, mais seulement

שהוא בחי' גידול ממה שהיה בהעלם בהארץ עכ"ז יש בו מעלה יתירה ששרשו גבוה ביותר והוא כנ"ל בענין האהבה המסותרת כשיוצאת אל הגלוי הגם שאינו התהוות חדשה

d'une croissance à partir de ce qui était caché dans la terre, elle possède néanmoins une qualité supérieure: sa racine est extrêmement élevée. C'est ce qui a été expliqué plus haut au sujet de l'amour caché lorsqu'il se révèle: bien qu'il ne s'agisse pas d'une nouvelle création

כמו האהבה הנולדה מההתבוננות עכ"ז שרשה גבוה יותר כו' ובחי' גלוי אהבה המסותרת זהו ענין הספיחים שהארץ מוציאה צמחה מעצמה.

comme l'amour engendré par la contemplation, sa racine est néanmoins plus élevée, etc. La révélation de l'amour caché est l'aspect des repousses que la terre fait pousser d'elle-même.

ומגרמיה אזרע דהיינו מאותה האהבה שנזרע בה כבר שהיתה מסותרת כו' וזהו בחי' אור זרוע כו'

Et «il est semé de lui-même», c'est-à-dire à partir de cet amour même qui y avait déjà été semé et qui était caché, etc. C'est là le niveau de «La lumière est semée», etc.

(שנזרע כבר בנפש האלקית אבל האהבה הנולדת ונמשכת מההתבוננות הנקי' אהבת עולם הוא כמשל הזריעה שזורעים עכשיו מחדש)

(Il avait déjà été semé dans l'âme divine; mais l'amour engendré par la contemplation et qui en découle, appelé ahavat olam, est, dans l'analogie, comme l'ensemencement effectué à présent, de nouveau.)

וכל זריעות אהבות אלו הכל הוא מבחי' יוסף הצדיק שנקי' גננא דגנתא שממנו נמשך האור בבחי' מלי' הנקי' גנתא (שהוא מקור נש''):

Et tous les ensemencements de ces amours proviennent du niveau de Yossef le tsadik, appelé «le jardinier du jardin», par qui la lumière est attirée dans le niveau de Mal'hout (souveraineté), appelé «le jardin» (qui est la source des âmes d'Israël).

8 וזהו ענין וילקט יוסף את כל הכסף כו' שהוא בחי' חסדים שכולם נמשכים בבחינת יוסף הצדיק וכנ"ל בענין אור קדמא דגנזי' לצדיקים

Et tel est le sens de «Yossef rassembla tout l'argent», etc.: il s'agit du niveau des bontés ('Hassadim), qui sont toutes attirées au niveau de Yossef le juste, comme [nous l'avons expliqué] plus haut à propos de la lumière primordiale qu'Il réserva aux justes,

שהוא נמשך בבחי' יוסף הנקי' צ"ע והוא גננא דגנתא שממנו נמשך בחי' אהבה מסותרת הנ"ל בכ"א מישראל.

qui est attirée au niveau de Yossef, appelé le juste suprême; il est le «jardinier du jardin», de qui est attiré le niveau de l'amour caché mentionné plus haut, en chaque membre d'Israël.

וזהו ויבא ביתה פרעה הוא בחי' המלכות הנקי' גנתא ועלמא דאתגליא שהוא מקור נש''. וזהו ענין שלש מטמוניות הטמין יוסף כו'.

Et tel est le sens de «il l'amena dans la maison de Pharaon»: il s'agit du niveau de Mal'hout (souveraineté), appelé «le jardin» et «le monde révélé» (alma d'isgalya), qui est la source des âmes d'Israël. Tel est le sens des «trois trésors que Yossef cacha», etc.

דהנה ידוע בכתבי האר"י ז"ל שהחסד (מה"ח הנמשכים בז"א והחסד שבת"ת) מתחלק לג' פרקין היינו השליש העליון הוא בבחי' העלם והסתר ונק' חסדים מכוסים וב' שלישי מתגלין.

Car il est connu, d'après les écrits de l'Arizal, que le 'Hessed — celui des cinq 'Hassadim attirés dans le Zeir Anpin et le 'Hessed qui se trouve dans Tiferet — se divise en trois articulations (perakin) : le tiers supérieur est dans un état de dissimulation et de retrait, et est appelé « 'Hassadim couverts » ('Hassadim me'houssim), tandis que les deux tiers sont révélés.

והיינו ענין ג' מטמוניות הנ"ל ששנים נתגלו שהם ב' שלישים המתגלים. והשליש עליון שהוא בחינת חב"ד שבו הוא מכוסה ונעלם ויתגלה לצדיקים לע"ל

Tel est le sens des trois trésors mentionnés plus haut, dont deux furent révélés : ils correspondent aux deux tiers qui sont révélés. Quant au tiers supérieur, qui est le niveau de la 'Hokhma, de la Bina et de la Daat qui s'y trouvent, il est couvert et caché, et sera révélé aux justes dans le Monde futur,

וכמ"ש אור זרוע לצדיק והיינו ענין בחי' אור קדמא שגנוז לצדיקים כו' וכל זה הטמין יוסף שהוא בחינת יסוד שבו נמשכים החסדים הנ"ל.

comme il est écrit : « La lumière est semée pour le juste. » Tel est le sujet du niveau de la lumière primordiale qu'Il réserva aux justes, etc. Et Yossef cacha tout cela, car il est le niveau de Yessod (fondement), dans lequel sont attirés les 'Hassadim mentionnés plus haut.

וכנודע ל"ח (אפ"ל ג"כ דחסדים מכוסים ומגולים הם בחי' אה"ר ואה"ע הנ"ל. וזהו וילקט יוסף את כל הכסף הן חסדים המכוסים הן המגולים.

Comme le savent ceux qui connaissent la sagesse cachée (yod'ei 'hen). (On peut aussi dire que les 'Hassadim couverts et révélés correspondent aux niveaux de l'amour sublime (ahava rabba) et de l'amour éternel (ahavat olam) mentionnés plus haut. Tel est le sens de « Yossef rassembla tout l'argent » : aussi bien les 'Hassadim couverts que les révélés.

והכל הביא ביתה פרעה שמתגלים ביחוד זו"נ. עוד י"ל פרעה ל' פריעה שע"י פריעה מתגלים ג' פרקי החסד כנו"ח בע"ח והכל א'. ועמ"ש בזהר בלק) (ד' ר"ד)

Et il apporta le tout dans la maison de Pharaon, car ils sont révélés par l'union du Zeir Anpin et de la Noukva (le féminin / Mal'hout). On peut aussi dire que « Pharaon » (Paroh) vient du terme peria (dévoilement), car c'est par le peria que les trois articulations du 'Hessed sont révélées, comme il est mentionné dans Etz Chaim ; tout cela ne fait qu'un.) Et voyez ce qui est écrit dans le Zohar sur Balak (folio 204),

בענין בקר דיוסף דלשם מבואר ג"כ דאור קדמאה הנ"ל נמשך בבחי' יוסף ודוד אתקין ל"י חופאה

Au sujet du « matin de Yossef », il est également expliqué là que la lumière primordiale mentionnée plus haut se déploie au niveau de Yossef, et que David lui prépara un dais nuptial.

כמ"ש בקר אערך לך ואצפה. והוא ענין וילקט יוסף את הכסף ויבא ביתה פרעה והמ"י.

comme il est écrit : « Au matin, je disposerai [cela] pour Toi et je guetterai. » Tel est le sens de : « Yossef rassembla l'argent et l'apporta dans la maison de Pharaon. » Et celui qui comprend comprendra.

ועמ"ש במ"א ע"פ וימינך מקרב חיקך כלה דהענין שיתגלו החסדים מכיסויים יסוד דאימא כו'. ואפ"ל ג"כ דפ"י כסף הנמצא באמ"צ הם חסדים מכוסים ובארץ כנען הם חסדים מגולים:

Et voyez ce qui est écrit ailleurs au sujet [du verset] : « Et que Ta droite, du dedans de Ton sein, les consume » : il s'agit de la révélation des 'Hassadim, qui sortent de leur enveloppe, le Yessod d'Imma, etc. On peut également dire que « l'argent trouvé dans le pays d'Égypte » désigne les 'Hassadim couverts, et que « dans le pays de Canaan » désigne les 'Hassadim dévoilés.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/torah-ohr/vayigash/2/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak